

16.06.2021

Ärende/23

§ 205

Den av ledamoten Eva Biaudet väckta motionen om utveckling av tjänsterna till offer för människohandel

HEL 2021-001526 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade motionen som slutbehandlad.

Dessutom godkände stadsfullmäktige följande hemställningskläm:

I samband med att förslaget godkänns förutsätter stadsfullmäktige att det utreds om man vid grundandet av en sektorsövergripande expertgrupp för bekämpning av människohandel kan överväga att till dess uppgifter foga även internationellt samarbete såsom i jämförbara organisationer i övriga städer, exempelvis Stockholm, med syfte att dela bästa praxis och öka kompetensen. (Eva Biaudet)

Behandling

Ledamoten Eva Biaudet understödd av ledamoten Silja Borgarsdóttir Sandelin föreslog följande hemställningskläm:

I samband med att förslaget godkänns förutsätter stadsfullmäktige att det utreds om man vid grundandet av en sektorsövergripande expertgrupp för bekämpning av människohandel kan överväga att till dess uppgifter foga även internationellt samarbete såsom i jämförbara organisationer i övriga städer, exempelvis Stockholm, med syfte att dela bästa praxis och öka kompetensen.

Stadsfullmäktige godkände först stadsstyrelsens förslag enhälligt.

13 omröstningen

Ledamoten Eva Biaudets hemställningskläm JA, motsätter sig NEJ

JA-förslag: I samband med att förslaget godkänns förutsätter stadsfullmäktige att det utreds om man vid grundandet av en sektorsövergripande expertgrupp för bekämpning av människohandel kan överväga att till dess uppgifter foga även internationellt samarbete såsom i jämförbara organisationer i övriga städer, exempelvis Stockholm, med syf-

16.06.2021

te att dela bästa praxis och öka kompetensen.
NEJ-förslag: Motsätter sig

Ja-röster: 67

Alviina Alametsä, Maija Anttila, Ted Apter, Pentti Arajärvi, Katju Aro, Sirpa Asko-Seljavaara, Eva Biaudet, Silja Borgarsdottir Sandelin, Jussi Chydenius, Mika Ebeling, Laura Finne-Elonen, Tuula Haatainen, Joonas Haavisto, Mia Haglund, Juha Hakola, Jasmin Hamid, Atte Harjanne, Eveliina Heinäluoma, Mari Holopainen, Veronika Honkasalo, Abdirahim Husu Hussein, Ville Jalovaara, Kati Juva, Jukka Järvinen, Otso Kivikäs, Mai Kivelä, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Pia Kopra, Vesa Korkkula, Heimo Laaksonen, Anna Laine, Johanna Laisaari, Petra Malin, Sami Muttilainen, Björn Månsson, Matti Niiranen, Dani Niskanen, Laura Nordström, Johanna Nuorteva, Hannu Oskala, Matias Pajula, Jenni Pajunen, Pia Pakarinen, Matti Parpala, Terhi Peltokorpi, Petrus Pennanen, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Nasima Razmyar, Laura Rissanen, Suldaan Said Ahmed, Mirita Saxberg, Satu Silvo, Anni Sinnemäki, Osmo Soininvaara, Leo Stranius, Johanna Sydänmaa, Ilkka Taipale, Lilja Tamminen, Pilvi Torsti, Reetta Vanhanen, Mauri Venemies, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Nej-röster: 1

Juhani Strandén

Blanka: 14

Matti Enroth, Jussi Halla-aho, Nuutti Hyttinen, Atte Kaleva, Maria Landén, Otto Meri, Seija Muurinen, Mia Nygård-Peltola, Mika Raatikainen, Risto Rautava, Wille Rydman, Daniel Sazonov, Ulla-Marja Urho, Laura Varjokari

Frånvarande: 3

Zahra Abdulla, Harry Bogomoloff, Kauko Koskinen

Stadsfullmäktige godkände ledamoten Eva Biaudets förslag till hemställningskläm

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuutettu Eva Biaudetin aloite
- 2 Lausunto, Helsingin poliisi, 1.3.2021

Sökande av ändring

Postadress
PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
kaupunginkanslia@hel.fi

Besöksadress
Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Telefon
+358 9 310 1641
Telefax
+358 9 655 783

FO-nummer
0201256-6
Kontonr
FI0680001200062637
Moms nr
FI02012566

16.06.2021

Ärende/23

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Eva Biaudet och 16 andra ledamöter föreslår i sin motion att arbetet mot människohandel och tjänsterna kring detta ska utvecklas och att möjligheterna att förlänga integrationstiden ska utredas.

Stadsstyrelsen konstaterar att den verksamhet som föreslås i motionen för närvarande revideras genom statliga åtgärder. I regeringsprogrammet finns ett omnämnande om förbättring av ställningen för människohandelsoffer. Social- och hälsovårdsministeriet har tillsatt en arbetsgrupp med uppgift att bereda en speciallag och andra ändringar i lagstiftningen. Det är meningen att också behövliga boendetjänster ska utredas under arbetet. En eventuell förlängning av integrationstiden kommer sannolikt också att bedömas i detta sammanhang. Arbetsgruppens mandattid går ut 31.12.2022. En företrädare för Helsingfors stads social- och hälsovårdssektor har utsetts till medlem i arbetsgruppen. Dessutom har en handlingsplan mot människohandel beretts vid justitieministeriet. Sedan ingången av detta år har Polisinspektionen i Helsingfors en arbetsgrupp som utreder människohandelsbrott. Den utför ett nytt slags multiprofessionellt arbete bland annat för att hjälpa offer för människohandel med anknytning till arbete och för sexuellt utnyttjande.

Stadsstyrelsen hänvisar till social- och hälsovårdsnämndens utlåtande och andra att det är behövt att ge starkare eftertryck åt hjälpen till människohandelsoffer och åt arbetet mot människohandel tillsammans med organisationer och polisen. Det är skäl att utveckla det multiprofessionella expertarbetet i arbetsgrupper och handlingsanvisningar på basis av den lagstiftning som revideras utifrån bland annat sysselsättningstjänsterna och främjandet av hälsa och välbefinnande.

Social- och hälsovårdsnämnden och Polisinspektionen i Helsingfors har gett utlåtande i ärendet. Svaret är förenligt med utlåtandena.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Uppllysningar

16.06.2021

Ärende/23

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuutettu Eva Biaudetin aloite
- 2 Lausunto, Helsingin poliisi, 1.3.2021

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Stadsfullmäktige 02.06.2021 § 180

HEL 2021-001526 T 00 00 03

Beslut

På förslag av ordföranden bordlade stadsfullmäktige ärendet.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Stadsfullmäktige 19.05.2021 § 160

HEL 2021-001526 T 00 00 03

Beslut

På förslag av ordföranden bordlade stadsfullmäktige ärendet.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Kaupunginhallitus 03.05.2021 § 333

HEL 2021-001526 T 00 00 03

Päätös

16.06.2021

Ärende/23

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 30.03.2021 § 69

HEL 2021-001526 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Eva Biaudetin ja 16 muun valtuutetun aloitteesta, jossa edellytetään, että kaupunginhallitus hyväksyy ihmiskaupan vastaista työtä vahvistavan yhteistyösuunnitelman ja että selvitetään mahdollisuudet pidentää ihmiskaupan uhrin kotoutumisaikaa:

"Ihmiskauppa on ilmiönä moninainen. Suomessa tunnistetut uhrien hyväksikäyttötarkoitukset ovat useimmiten olleet pakkotyö, seksuaalinen hyväksikäyttö ja pakkoavioliitto. Mahdollisia uhreja voidaan kohdata monissa palveluissa ja keskeistä on palvelujärjestelmän eri toimijoiden osaaminen uhrin tunnistamiseksi. Uhrit voivat olla suomalais- tai ulkomaalaistaustaisia ja heidän tunnistamisensa on tärkeää myös rikoksen torjunnassa onnistumiseksi.

Ihmiskaupan vastainen työ ja uhrien auttaminen Helsingissä

Helsingin kaupunki toteuttaa ihmiskaupan vastaista työtä pitkäjänteisesti eri yhteyksissä muun muassa osallistumalla valtakunnalliseen monialaiseen kehittämistyöhön, antamalla lausuntoja, kehittämällä ihmiskauppaa ehkäiseviä toimintamalleja ja ihmiskaupan uhrien palvelutarpeisiin vastaavia palveluja sekä kouluttamalla henkilöstöä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaiset auttavat ihmiskaupan uhreja erilaisissa tilanteissa. Uhrien on mahdollista saada pitkäkestoista apua ja tukea sosiaali- ja terveystoimen keskitetyistä sosiaalipalveluista maahanmuuttoyksiköstä, jossa uhrin toimintakykyä tuetaan traumatietoisella vakauttavalla työotteella. Sosiaalityön tehtävä on ajaa ihmiskaupan uhrien etua palveluissa ja koordinoita toimintaa muun muassa terveydenhuollon kanssa. Uhrien auttamiseksi tarvitaan monipuolista osaamista ja usein uhrin auttamisverkostoon kuuluu ammattilaisia

sekä sosiaali- ja terveystoimialan palveluista ja valtion palveluista että kolmannen sektorin matalan kynnyksen toiminnoista.

Palvelujen järjestämistä vastaavassa olevan uhrin kotikunnan tulee toimia myös yhteistyössä poliisin kanssa uhrin suojeluun liittyvissä kysymyksissä. Poliisin tulee puolestaan ohjata sosiaalihuollon ilmeisessä tarpeessa oleva henkilö hakemaan sosiaalipalveluja tai henkilön suostumuksella otettava yhteyttä sosiaalihuollon viranomaiseen sosiaalihuollon tarpeen arvioimiseksi. Erityisissä tilanteissa poliisi voi tehdä ilmoituksen myös ilman henkilön suostumusta.

Poliisiyhteistyöhön osallistuminen

Ihmiskaupparikosten tutkintaan erikoistuneen uuden valtakunnallisen poliisiyksikön perustaminen Helsingin poliisilaitoksen alaisuuteen luo uudenlaisia moniammatillisen yhteistyön rakentamisen mahdollisuuksia ihmiskaupan uhrien auttamisen käynnistymiseksi jo varhaisessa vaiheessa.

Sosiaali- ja terveystoimiala tulee osallistumaan poliisin uuden ihmiskauppayksikön moniammatilliseen yhteistyöhön. Tämä on kirjattu sosiaali- ja terveystoimialan vuoden 2021 talousarvioon. Ihmiskaupan uhrien auttamisessa mukana olevien toimijoiden keskinäistä yhteistyötä tehdään jo nyt sekä asiakas- että konsultaatitasolla, mutta se ei ole kaikilta osin rakenteista, joten sen juurruttaminen osaksi perustyötä on tärkeää.

Järjestöjen kokemuksia yhteistyöstä

Keskeisten Helsingissä toimivien ihmiskaupan vastaisessa työssä mukana olevien järjestöjen mukaan yhteistyö kaupungin työntekijöiden kanssa toimii pääosin hyvin, kun se perustuu aktiiviseen yhteydenpitoon, yhtenäisiin toimintaperiaatteisiin ja toisen työn arvostamiseen. Uhrin kohtaamina hankaluuksina järjestöt nostavat esille sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen odotusajat, työntekijöiden vaihtuvuuden, vastaanottojen harvalukuisuuden ja konkreettisen avun saamisen esimerkiksi lomakkeiden täyttämässä. Järjestöt tuovat esille myös asiakkaan tarpeen saada intensiivisempää palveluohjausta eri kysymyksissä. Yhteistyön kehittämiseksi järjestöt ehdottavat prosessikuvauksen laatimista kaupungin ja järjestöjen yhteistyöstä ja asiakasohjauksesta sekä matalamman kynnyksen yhteydenpitokanavia työntekijään.

Sosiaali- ja terveystoimialan tunnistamat kehittämistarpeet

Palvelujen näkökulmasta on keskeistä, että ihmiskaupan vastaisen työn vahvistamiseksi ja lainsäädännössä määriteltyjen auttamistoimien toteuttamiseksi keskeisillä toimijoilla on yhteinen ymmärrys kunkin työtä

jäsentävistä lähtökohdista ja niitä ohjaavista menettelytavoista. Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten osaamista rikoksen tutkinnan käsitteilyprosessista sekä uhrin oikeuksista ja velvollisuuksista tulee vahvistaa, jotta ne tulevat huomioiduiksi auttamistyössä tutkinnan eri vaiheissa. Myös rikoksen uhrien avuntarpeiden tunnistamisen mahdollisuuksia on sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa kehitettävä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen hyvä tuntemus ja verkostoyhteistyön säännölliset rakenteet puolestaan tukevat poliisin ja matalan kynnyksen palveluissa neuvontaa antavien järjestöjen asiakasohjausta palveluihin ja ehkäisevät uhrin saaman palvelun sattumanvaraisuutta. Roolien, vastuiden ja yhteistyökäytäntöjen kuvaaminen ennen mahdollisen rikoksen ilmituloa sekä esitutkinnan ja tuomioistuinkäsittelyn aikana tukevat toimijoita uhrin tarpeista lähtevään yhteiseen työhön.

Valtakunnallinen kehittämistyö etenee hallitusohjelman mukaisesti

Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelmassa on sovittu ihmiskaupparikosten paljastamiseen ja tutkimiseen perustettavan poliisin erikoisyksikön lisäksi myös muista keinoista, joilla parannetaan ihmiskaupan uhrien asemaa ja tehostetaan rikosvastuun toteutumista. Sosiaali- ja terveysministeriö on asettanut ihmiskaupan uhrien auttamista koskevan lainsäädännön uudistamista valmisteleavan työryhmän ajalle 1.6.2020–31.12.2022. Terveys- ja hyvinvoinnin laitos selvittää vuosina 2020–2021 nykyisen palvelujärjestelmän valmiutta vastata ihmiskaupan uhriksi joutuneiden ihmisten asumispalveluiden tarpeisiin sekä tunnistaa mahdolliset puutteet palveluissa. Lisäksi oikeusministeriössä on valmistelussa ihmiskaupan vastainen toimintaohjelma, jonka ennakoitu valmistumisaika on maaliskuussa 2021.

Euroopan neuvoston ihmiskaupan vastaisen toiminnan yleissopimuksen täytäntöönpanoa seuraava ihmiskaupan vastaisen toiminnan asiantuntijaryhmä GRETA (Group of Experts on Action Against Trafficking in Human Beings) on suositellut, että kansallisessa toimintaohjelmassa edistetään keskeisten toimijoiden moniammatillista yhteistyötä paikallisella tasolla, koulutetaan henkilöstöä sekä vahvistetaan kunnallisten viranomaisten ja kansalaisyhteiskunnan toimijoiden keskinäistä yhteistyötä.

Asiantuntijaryhmän perustaminen Helsinkiin

Sosiaali- ja terveyslautakunta näkee perusteltuna monialaisen ihmiskaupan uhrien auttamisen asiantuntijatyöryhmän perustamisen Helsinkiin. Työryhmän tehtävänä olisi seurata kansallisen ihmiskaupan vastaisen toimintaohjelman toimeenpanoa, ehdottaa ja paikallisella toimintaohjelmalla edistää uusien hyväksi havaittujen toimintamallien

käyttöönottoa, tukea moniammatillisen yhteistyön rakentumista ja tuottaa ihmiskaupan vastaisen työn tilannekuvaa Helsingistä.

Työryhmään ehdotetaan nimettäväksi edustajia ihmiskaupan uhrien auttamisen kannalta keskeisistä Helsingin kaupungin toiminnoista, kuten maahanmuuttoyksiköstä, lastensuojelusta, sosiaali- ja kriisipäivystyksestä, perusterveydenhuollosta, psykiatria- ja päihdepalveluista, työllisyyspalveluista sekä turvallisuus- ja valmiusyksiköstä. Työryhmään ehdotetaan kutsuttaviksi osallistujat myös muun muassa poliisista ja järjestöistä.

Asiantuntijatyöryhmän tehtävä linkittyy Helsingin turvallisuussuunnittelun periaatteisiin sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen, ja työryhmän tuleekin tarvittavilta osin tehdä yhteistyötä sekä kaupungin turvallisuussuunnittelun asiantuntijaryhmän että lähisuhdeväkivallan ehkäisytyöryhmän kanssa.

Työryhmän työskentelyyn liittyen tulisi laatia ihmiskaupan uhrien auttamista moniammatillisessa yhteistyössä koskeva toimintaohje. Toimintaohjeessa tulisi kiinnittää huomiota erityisesti palvelujen ennakoitavuuden lisäämiseen, varhaisen tuen järjestämiseen, siirtymien ja työntekijävaihdosten vähentämiseen, yksilöllisen verkoston kokoamiseen uhrin tukemiseksi, kokonaisvaltaiseen uhrin palvelutarpeen arviointiin, traumainformoidun, kulttuuri- ja sukupuolisensitiivisen työtöteen toteutumiseen ja kiireellisten sosiaali- ja terveystyöryhmien järjestämiseen.

Sosiaali- ja terveystyöryhmä katsoo, että edellä mainittu toimintaohje täyttää ne edellytykset, joita aloitteessa mainitulla ihmiskaupan uhrien vastaista työtä koskevalla suunnitelmalla tarkoitetaan.

Ihmiskaupan uhrin kotoutumisaika

Maahanmuuttajalle laaditaan työllistämispalveluissa tai kunnan kotouttamispalveluissa kotoutumissuunnitelma, jonka kesto ja sisältö määräytyvät yksilöllisesti henkilön tavoitteiden, työ- ja koulutushistorian sekä hänelle suunniteltujen ja tarjottujen toimenpiteiden perusteella. Suunnitelman kesto on pääsääntöisesti enintään kolme vuotta. Mikäli maahanmuuttaja tarvitsee kotoutuakseen erityistä tukea, voidaan aikaa pidentää enintään kahdella vuodella. Näin kotoutumissuunnitelman kesto voi olla enintään viisi vuotta. Ihmiskaupparikoksen uhrille tehdään kotoutumissuunnitelman lisäksi tai sen sijaan maahanmuuttoyksikössä palvelutarpeen arviointi ja siihen perustuva asiakassuunnitelma.

Erityistä tukea tarvitseva maahanmuuttajalla on henkilö, joka tarvitsee tehostettuja palveluja, kuten kuntoutusta tai perheneuvontaa muiden kotoutumista edistävien toimenpiteiden ohella. Synä tarpeeseen voivat

16.06.2021

olla erityisesti sairauden, vamman tai muun syyn vuoksi alentunut toimintakyky, ikä, perhetilanne, luku- ja kirjoitustaidottomuus tai muun vastaava syy. Ihmiskaupan uhrien yksilöllisiä sosiaali- ja terveystalvelujen toteuttamista kotoutumisajan päättymisen ei rajoita.

Aloitteeseen liittyen sosiaali- ja terveystalvutakunta katsoo, että edellä mainittu viiden vuoden kotoutumisaika tukee ihmiskaupan uhrin auttamistoimenpiteiden toteuttamista. Ajan pidentäminen ei kuitenkaan ole kaupungin toimivallassa.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Ihmiskaupan uhriksi joutuvat henkilöt ovat usein jo lähtökohtaisesti heikossa ja haavoittuvassa asemassa esimerkiksi asunnottomuuden, ulkomaalaisuuden, pakolaisuuden, laittoman maassa oleskelun, köyhyyden, alaikäisyyden, alhaisen koulutustason, päihderippuvuuden, mielenterveyden ongelmien, traumatisoitumisen, syrjinnän tai halveksittuun ryhmään kuulumisen vuoksi. He eivät aina itse tunnista omaa uhrin asemaansa tai eivät osaa tai uskalla hakea apua. Kyse on rikoksen uhriksi joutumisesta. On inhimillisesti ja yhteiskunnallisesti tärkeää, että ihmiskaupan uhri saa tarvitsemaansa apua ja tukea ja että tapahtuneet rikokset selvitetään. Hyvin toimivilla ja monipuolisilla palvelulla ihmiskaupan uhria voidaan auttaa irtautumaan tilanteestaan ja estää uudelleen uhriutuminen. Tehokas rikosten selvittäminen antaa rikoksen uhriksi joutuneelle oikeutta ja parantaa yhteiskunnan turvallisuutta.”

Käsittely

30.03.2021 Ehdotuksen mukaan

Etelän aikuissosiaalityön päällikkö Sari Karisto oli kutsuttuna asiantuntijana läsnä kokouksessa tämän asian käsittelyssä.

16.03.2021 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Sari Karisto, etelän aikuissosiaalityön päällikkö, puhelin: 310 37579
sari.karisto(a)hel.fi